Orędownik Wrzesiński

Wychodzi trzy razy tygodniowo i to co wtorek, czwartek i sobotę prócz dni świątecznych — Nakładem i drukiem A. Prądzyńskiego we Wrześni
Odpowiedzialny za część redakcyjną Andrzej Prądzyński we Wrześni
Administracja: ulica Poznańska № 6 — Telefonu № 389

Abonament: na miesiąc październik 1924 r. na poczcie: **96 groszy** wekspedycji: **90 groszy** — Ogłoszenia: za miejsce jedno-łamowe jeden milim. w wyż **5** grosze przyjmuje administracja większe dwa dni, mniejsze do godz. 10 dzień przed ukazaniem się numeru - Telef. № 389

№ 124 | **Września, wtorek, dnia 21 października 1924** | **Rok VI**

W sprawie pomnika Matki Boskiej w rynku

Dyskusja w tej sprawie, dla której Szan. Redakcja łaskawie udostępniła swe łamy, dotychczas prawie jednolity wzięła przebieg; chociaż każda strona wykorzystała możność wypowiedzenia się, to jednakowoż stwierdzić muszę, że w zasadzie nikt przeciwny nie był stawieniu pomnika Matki Boskiej. Chodzi tylko o formę, o jej ujęcie. Jeżeli chodzi o plastyczne wyobrażenie Matki Boskiej tj. o figurę, to w takim razie za najodpowiedniejsze miejsce uważam cmentarz wkoło kościoła przy ul. Poznańskiej. Odpowiedniejszego miejsca. zdaniem mojem, znaleźć już nie można. Tutaj, otoczona pokojem bożym świątyni, figura taka przedstawiałaby się imponująco; przytem znalazłaby się na miejscu publicznem, przy głównej ulicy. Gdyby chciano usunąć obecne nie bardzo estetyczne wrażenie wywołujące ogrodzenie cmentarzyska a zastąpić odpowiedniejszem, podniósłby się nawet wygląd całej ulicy Poznańskiej. Przy dobrej chęci natomiast możnaby nawet grotę urządzić!

Jeśli jednak chodzi o pomnik symboliczny, przypominający hołd wdzięczności wyrażony w nowożytnej formie, to wtedy polecenia godnem miejscem jest bezsprzecznie rynek. Pomnik taki możnaby bardzo gustownie wystawić w formie obeliska, czem służy przykładem Rzym. Jeżeli Miasto Święte na placu Watykańskim przed bazyliką św. Piotra i Pawła pod którego brukiem w katakombach spoczywają tysiące świętych męczenników, nie wahało się stawić pomnik Boga Rodzicy w postaci obeliska Igły z Kartagini z napisem: Przez Maryję do Jezusa! — to i miasto nasze tem łatwiej się na coś podobnego zdecyduje. Taki obelisk pod wezwaniem Królowej Korony Polskiej łatwo możnaby ozdobić Orłym Białem a wtenczas mielibyśmy zarazem i pomnik Wolności. W ten to sposób da się zawiła kwestja rozwiązać dla obu stron zadowalniająco, zyskując na wartości tak etycznie jak i estetycznie. **Błaszkowski.**

Więc niech się poruszą serca wszystk. naszych matek. Dajmy chleba dzieciom, przynieśmy tę pociechę skonanym rodzicom, że ich nieszczęsne dzieci nie będą potrzebowały żebrać. Prawo Boże, prawo chrześcijańskie nakazuje litość nad dziećmi wszystkim, a cóż dopiero — gdy chodzi o takie dzieci — nam.

Kraków, 22 listopada 1901

Henryk Sienkiewicz

Te słowa napisał pod wrażeniem zapadłego wyroku w sprawie wrzesińskiej w Gnieźnie ten wielki hetman ducha narodowego, którego zwłoki sprowadza naród do ziemi ojczystej. Na tę odezwę rozniesioną po całym świecie posypały się liczne datki, z których korzystali przed 24-ma laty dzieci i obywatelstwo wrzesińskie.

Dzisiaj na Wrześnią spada obowiązek odwdzięczenia się.

Na sprowadzenie zwłok i mający utworzyć się fundusz im. H. Sienkiewicza potrzeba dużo pieniędzy — składa kraj cały. **Wrześni nie wolno pozostać w cieniu tylko imponującą ofiarnością zadokumentować**, że żyją jeszcze dzieci wrzesińskie, które umią odwdzięczyć się za okazane w czasie srogiego nas prześladowania, wielkie serce i dodatnią pomoc materjalną.

Niechaj składki na wyłożone listy składkowe

we Wrześni w Starej Aptece
w Miłosławiu u p. A. Świderskiego
wStrzałkowie u p. M. Marcinkowskiego
oraz w Administracji „Orędownika"

wysokością swą wyrównają dług wdzięczności zaciągnięty u wielkiego dobroczyńcy.

A. Prądzyński - skarbnik
Komitetu Spr. zwłok H. Sienkiewicza.

W sprawie podatku obrotowego

Rozmowa z p. Dr. Schmidtem prez. Wlkp. Izby Skarbowej.

Wśród drobniejszego kupiectwa i mniejszych przemysłowców, zwłaszcza na prowincji coraz częściej daje się w ostatnim czasie wyraz niezadowoleniu z powodu wysokości i rzekomej nierównomierności podatku obrotowego, którego termin płatności za I. półrocze upłynął 15 października. W niektórych miastach i miasteczkach odbywały się formalne wiece płatników protestujących przeciw wymiarowi podatku. Zwracano się również do redakcji pisma naszego z prośbą o wyrażenie zaniepokojenia szerokich kół drobniejszych podatników, którzy jak nas zapewnił jeden z delegatów specjalnie do Poznania wysłanych, obawiają się wprost ruiny majątkowej, jeżeli nie nastąpi jakaś zmiana w wymiarze podatku.

Ponieważ więc sprawa ta zatacza coraz szersze kręgi, przeto zwróciliśmy się o wyjaśnienia do prezesa Wlkp. Izby Skarbowej p. Dr. E. Schmidta, który ich z całą uprzejmością udzielił. Przedewszystkiem potwierdził szan. nasz rozmówca pogłoski o szerzącem się niezadowoleniu i zaniepokojeniu podatników, przytaczając jako przykład fakt, iż przyjął deputację aż z 5 powiatów, które mu przedłożyły swe żale i postulaty. Zanosi się na masowe odwołania idące w dziesiątki tysięcy w samym okręgu Wlkp. Izby Skarbowej.

Należy zastanowić się nad przyczynami tego niezadowolenia. Mówi się wiele o niesprawiedliwości i zbytniej wysokości podatku obrotowego, o źródłach tegoż. Okazuje się, iż podatek ten wyniesie zaledwie 35% tego wpływu, któryby rezultował z przypuszczalnej wysokości spożycia artykułów obłożonych podatkiem obrotowym.

Nie można więc twierdzić, jakoby w zasadzie był zbyt wysoki lub niesprawiedliwy. Jeżeli płatnicy odczuwają go szczególnie dotkliwie, to przyczyna polega na powszechnem zubożeniu szerokich kół społeczeństwa, wskutek czego niejeden podatnik nie jest wstanie uiścić nawet drobnej kwoty podatkowej. Sanacja skarbu odsłoniła pozatem nikłe obroty towarowe. Za czasów inflacji wysokie zyski na indywidualnej sztuce towaru zastępowały korzyść wielkich obrotów. Dzisiaj sytuacja się odmieniła i brak większych zasobów świadczący o istotnem ubóstwie naszego kupiectwa nie da się już zastąpić środkami, które stosowano w okresie poprzednim. Im dalej postępowała inflacja, tem bardziej topniały kapitały, tem bardziej malały obroty. Jesteśmy gospodarczo wyczerpani i ta niemoc finansowa sprawia, że nakładany obecnie podatek obrotowy odczuwany jest tak dotkliwie i powoduje tyle niezadowolenia.

Drugą kwestją, którą się często porusza, jest rzekoma nierównomierność podatku. — Mniejsi kupcy i przemysłowcy utrzymują, że podatek obrotowy jest ściągany od nich w większych proporcji, niż od wyższych kategoryj. Zarzut ten jest niesłuszny i polega chyba na nieporozumieniu. Podatnicy kategorji I-II i przemysł I-IV opłacają podatek co miesiąc, uiszczając w końcu półrocza niekiedy jeszcze pewną różnicę między kwotą wpłaconą ratami a tą, którą wpłacić był powinien. Podatnikom niższych kategoryj wydaje się nieraz, że ta właśnie różnica stanowi ostateczną wysokość podatku, co oczywiście jest mylne.

Zresztą przy wyższych kategorjach miarodajną podstawą podatku są obroty wykazane księgami handlowemi, które poddaje się kontroli postępującej wprawdzie dla braku odpowiednio licznego aparatu w tempie dość powolnem, jednak możność dochodzeń ze strony Skarbu przez lat pięć wstecz i groźba wysokich kar na wypadek nadużyć (20-krotna wysokość kwoty zatajonej) równoważy do pewnego stopnia te braki. Urzędy skarbowe korzystają z wszelkich informacyj dotyczących rzeczywistych obrotów danego podatnika ze strony publiczności, która rozumie, że należy zwalczać nieuczciwą konkurencję, opierającą się na sabotowaniu podatku.

Przechodząc do omówienia składu i działalności komisyj podatkowych szan. nasz rozmówca stwierdza, iż powstały one na podstawie jego nominacyj z pośród zaproponowanych mu kandydatów różnych organizacyj zawodowych. Naogół dobór członków komisyj przedstawia się dodatnio i solidnie. Podnoszone tu i owdzie zarzuty są całkiem naturalne zważywszy na zadania komisyj. Członkowie komisyj nie mają wpływu na wysokość opodatkowania ich samych, gdyż szacowanie obrotów danego członka odbywa się w jego nieobecności. Gdyby jednakże zaszły jakieś nadużycia, to usunie się bezwzględnie odnośnych członków. Ponieważ zachodzą od czasu do czasu skargi, przeto p. dyrektor wydelegował 3 wyższych urzędników Izby do zbadania na miejscu czynności komisji i zarzutów przeciw niej podnoszonych.

Aczkolwiek więc w zarzutach dotycz. niesprawiedliwości i nierównomierności podatku obrotowego oraz wadliwego rzekomo funkcjonowania komisyj podatkowych tkwi wiele przesady, to pozostaje jednak fakt, iż sam podatek przekracza niekiedy siły płatnicze podatników, o czem wyżej była mowa. **Wobec tego zwrócił się p. dyrektor Schmidt do Min. Skarbu o udzielenie mu upoważnienia do rozłożenia płatności podatku na kilka rat. Będzie to stanowiło przynajmniej częściową ulgę. Każdy podatnik, który czuje się pokrzywdzony wymiarem, winien wobec tego wnieść odwołanie i może połączyć je z wnioskiem o odroczenie podatku.**

Krok ten p. dyr. Schmidta świadczy o pełnem zrozumieniu naszych władz skarbowych dla ciężkiego położenia gospodarczego naszego społeczeństwa. Przyczyni on się przynajmniej częściowo do uspokojenia podatników. Kurj. Pozn.

Przywiezienie zwłok Sienkiewicza do Ojczyzny.

Z różnych stron kraju napływają do Komitetu Wykonawcz. żądania, którym jako spóźnionym nie można zadość uczynić. Niedawno Komitet poznański, zwrócił się telegraficznie z gorącą prośbą aby zwłoki Sienkiewicza skierować na Poznań. Komitet z żalem musiał, tak samo jak i gminie m. Krakowa, odpowiedzieć odmownie, ze względu że dla ułożenia kierunku przejazdu wagonu ze zwłokami i ułożenia transportu z pociągami zagranicznymi, trzeba było porozumieć się nietylko z naszemi dyrekcjami kolejowemi lecz i ze wszystkiemi zagranicznemi, przez które wagon będzie przechodzić. Marszruta jest tak ołożona, że musiała być ustalona zawczasu, tak iż obecnie już żadnej zmianie uledz nie może Ministerjum koleji wydało okólnik aby na wszystkich stacjach, gdzie wypadnie dłuższy postój pociągu, kolejarze oddawali hołd zwłokom Sienkiewicza.

Komitet Kasy Literackiej podzielając w zupełności opinję Komitetu Wykonawczego, że zamiast wieńców na trumnę należy składać ofiary na fundację imienia Sienkiewicza, postanowił dla uczczenia swego pierwszego prezesa i członka honorowego, złożyć 100 zł na instytut Jego imienia.

Zamiana Pożyczek Państwow.

Z dniem 1 września rb. min. skarbu rozpoczęło zamianę: asygnat poż. państw. 1918 r., obligacji 5-proc. poż. państw. 1920 r., długo i krótkoterminowej (późn. odrodzenia i obligacji 4 proc. poż. państw. premjowej (miljonówki) 1920 r. — na 55 proc. obligacji poż. konwersyjnej.) Pożyczki przelicza się według skali, ustanowionej przez rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 marca rb, a mianowicie: asygnaty 1918 r. — po 40 zł za 1000 mk., obligacje poż. odrodzenia — po 10 zł za 1000 mk., a miljonówkę — po 2 zł za 1000.

Ustalenie powyższych stawek przeliczeniowych jest krzywdą dla wierzycieli skarbu, tem większą, że przeważnie część pożyczek subskrybowali mniejzamożni obywatele. Ucierpią też bardzo na zamianie instytucje publiczne, które w poż. państw. umieściły swoje fundusze.

Przy emisji poż. odrodzenia posiadaczom asygnat pozostawiono prawo zamiany asygnat poż. 1918 r. na poż. odrodzenia, w stosunku 120 mk. poż. odrodzenia za 100 mk. asygnat. Obecnie ci posiadacze asygnat, którzy zamiany asygnat nie dokonali, tj. dalszego kredytu skarbowi odmówili, otrzymają premję w postaci większej skali przeliczeniowej; gdyby ci, którzy okazują zaufanie skarbowi, asygnaty na poż. odrodzenia zamienili, otrzymają tylko 1 200 zł, pierwsi otrzymają 4 000 złotych. Bardziej pokrzywdzeni będą ci, którzy przy zapisie wpłacili część złotem.

Nie czyni się też różnicy między długoterminową a krótkoterminową poż. odrodzenia, pomimo, że według warunków emisji posiadacze długoterminowej poż. winni otrzymać o 10 proc. więcej. Pozatem stawka 1 zł za 100 jest wogóle za niska, jeżeli się weźmie pod uwagę: 1. obietnicę, daną przez p. Rybarskiego, ówczesnego podsekretarza stanu, podczas debat w sejmie, że rząd zagwarantuje 3/4 dolara za 100 mk., gwarancji wprawdzie nie ogłoszono. Polacy amerykańscy jednak, licząc na to, pospieszyli z zapisami; 2. kurs 10 proc. poż. kolejowej, w porównaniu, z którą wartość 5 proc. poż. konwersyjnej zniża się do 45 gr za 100 mk.; i 3. skalę przerachowania dla zobowiązań prywatno-prawnych, którą sąd może powiększyć w raziezamożności dłużnika.

Niezrozumiałe również jest postanowienie, aby posiadacze miljonówki otrzymali za 100 mk. tylko 20 gr, czyli w stosunku do pożyczki kolejowej — 9 gr, pomimo, że się ich pozbawia szansy wygranej i pomimo, że miljonówka emitowana została w tym samym roku. co poż. odrodzenia.

Radzimy na razie wstrzymać się od zamiany.

Składki i pokwitowania

— **Na fundusz Sienkiewiczowski** złożyli: Grono nauczycielskie szkoły powszechnej we Wrześni 20.50 zł.

KRONIKA

Września, dnia 20-go października 1924
Kalendarz rzymsko-katolicki:
dziś: Jana Kant., jutro: Urszuli.

* **W jednym z ostatnich numerów** „Orędownika Wrzesińskiego" umieszczono w dziale Kroniki krótki artykuł dotyczący światła elektrycznego w kościele parafjalnym. Uczyniono to w najlepszej intencji, aby parafjan zamożniejszych do ofiarności na rzecz uzupełnienia światła elektrycznego pobudzić. Układ tegoż artykułu jednak zrobił ujemne wrażenie i wzbudził to mniemanie, że z kół duchowieństwa pochodzi. Podaję zatem do wiadomości moich parafjan, iż artykułu tego nie pisałem i że mnie przedtem nie pytano, czy tej treści artykuł nadaje się do publikowania w gazecie. Ks. Fierek, dziekan

* **Komitet miejscowy sprowadzenia zwłok Henryka Sienkiewicza** do kraju uchwalił na ostatniem swem zebraniu następujący program obchodu dla powiatu wrzesińskiego. Główna uroczystość odbędzie się we Wrześni w niedzielę dnia 26-go wieczorem w lokalu p. Knechtla. W akademją złożą się przemówienie wstępne, kantata uroczystościowa odśpiewana przez 3 chóry złączone z orkiestrą, kilka produkcji Orkiestry 68 pp. oraz deklamacja. Tego samego dnia w południe wygłosi inspektor szkolny Stasiewski bezpłatny odczyt o Sienkiewiczu w sali pod Biały n Orłem. — W Miłosławiu wygłosi odczyt już w piątek wieczorem p. dyr. Romanowicz — a w Strzałkowie w następną niedzielę p. Prof. Gliszczyński. W poniedziałek 27 rano o 8^{30} msza św. żałobna z udziałem towarzystw — zbiórka tychże przy kościele. Wreszcie będzie numer Orędownika Wrzesińskiego wychodzący w sobotę dnia 25-go poświęcony Sienkiewiczowi — którego większa część nakładu rozdana zostanie publicznie.

* **Dnia 15 października upłynął termin placenia podatku obrotowego za I półrocze 1924 r.** Ponieważ ministerstwo skarbu nie wydało żadnych zarządzeń dotyczących odroczenia terminu płatności wzgl. innego rodzaju ułatwień, zaleca się tym, którzy sprzeciwu lub reklamacji nie wnieśli aby natychmiast spłatę uskutecznili najpierw ze względu obywatelskiego gdyż wiedzmy o tem że od wpływu podatku obrotowego zależy wypełnienie budżetu państwowego na listopad połączone z wypłatami pensji urzędniczych, inwalidzkich itd. następnie we właściwym interesie nie czekajmy aż przyjdzie komornik podatek ściągać — kosztuje to 5% zwłoki i 5% koszta ściągnięcia przymusowego — W końcu dodać należy że właśnie wpływy z tego podatku zasilają w głównej mierze dochody Kasy miejskiej i bez nich miasto staje się niewypłacalne. — Te trzy względy niechaj przemówią do płatnika — płaćmy podatek obrotowy, nieczekając komornika, który już w drugiej połowie b. tygodnia zaczyna wyzyty składać! Wszystkie urzędy skarbowe otrzymały okólniki w których kładzie się nacisk na bezwzględne ściągnięcie tego podatku w drodze przymusowej o ile płatnik sam obowiązku swego nie spełni.

* **Uroczystość poświęcenia pomnika w Sędziwojewie.** Z inicjatywy p. Michała Sporakowskiego i zięcia jego p. Kazimierza Nowakowskiego, gospodarzy z Sędziwojewa powstała myśl wybudowania w Sędziwojewie pomnika na pamiątkę zmartwychstałej Polski. Po długich pertraktacjach i staraniach budowa tegoż pomnika, wykonanego w pracowni artystycznej pana Jana Sommereja w Gnieźnie, aprobowanego przez Wysoką Władzę Duchowną i przez odnośne Władze świeckie (starostwo państwowe — inspekcją budowlaną — komisarjat we Wrześni) przyszła do skutku, a dnia 14-go września nastąpiło uroczyste poświęcenie tegoż wspaniale się przedstawiającego pomnika. Z czterech stron widnieją pozłacane oka Boskiej Opatrzności a pod niemi umieszczono następujące napisy: 1. Módl się i pracuj. 2. Spojrzyj na pola, a zniknie zła dola. 3. Boża Opieko, strzeż plemię Lecha. 4. Przez wszystkie wieki Boże, nie opuszczaj nas z swej opieki. Pod temi napisami w niszach umieszczono za szkłem cztery następujące figury z czterech stron: 1. figurę Najśl. Serca Jezusowego. 2. figurę św. Antoniego. 3. figurę Niep. Poczęcia N. M. Panny. 4. figurę Matki Boskiej z Lourdes. Na najniższym

cokole umieszczono rok powstania tegoż pomnika 1924 r. a z drugiej strony napis: „Na pamiątkę zmartwychstałej Polski“. W obecności X. Proboszcza Pozorskiego z Brudzewa i X. Prob. Nowaczkiewicza z Mielżyna, pana starosty Charkiewicza i p. komisarza Zientarskiego, licznie zebranych obywateli ziemskich powiatu, bardzo licznego ludu nie tylko z parafji ale i dalszych stron poświęcił X. Proboszcz Konarski z Szemborowa pomnik ten Opatrzności Boskiej wybudowany na pamiątkę zmartwychwstałej Polski. W przemowie swej duchem patrjotycznym owianej wspomniał X. Proboszcz, że Polska li tylko prawdziwym rządom Opatrzności Boskiej zawdzięcza po 150 latach niewoli swoje zmartwychwstanie. W czasie poświęcenia pomnika odśpiewali wszyscy wspólnie z kapelą p. Nawrockiego z Wrześni „Boże, coś Polskę“. Osobno szkoła z Otoczni pod kierunkiem p. nauczyciela Reszelskiego oraz szkoła z Szemborowa pod kierunkiem p. nauczyciela Sierszulskiego popisywały się pieśniami do uroczystości zastosowanymi na głosy. Odpowiedni wierszyk zastosowany do uroczystości wygłosiła mała Marysia Machińska z Szemborowa. Nadmienia się jeszcze, że odpowiedni dokument opisujący całą uroczystość oraz zawierający opis powstania pomnika i spis wszystkich fundatorów został przy tej okazji w obecności wszystkich w pomniku zamurowany. Do budowy oprócz inicjatorów p. Bronisza z Otoczni i X. Proboszcza przyczynili się nie mało także wszyscy panowie koloniści z Sędziwojewa i właśc. p. Anderhold z Broniszewa, którzy obok gotówki zaofiarowali cement, (8 beczek) cegłę, wapno, piasek etc. Koszty pomnika wynosiły razem 750 zł. Po ukończonej uroczystości, która na długo pozostanie w myśli wszystkich obecnych i świadczyć będzie o głębokiem przywiązaniu parafjan Szemborowskich do wiary i kościoła św. Inicjatorzy pomnika podejmowali obecne Władze Duchowne i świeckie, pp. obywateli i nauczycieli gościnnie w domu swoim, zaś dla reszty gości odbyła się również kosztem tychże inicjatorów na sali p. Ziółkowskiego w Sędziwojewie zabawa skromna połączona z tańcami Jeden z uczestników.

* **Transport monet srebrnych.** Dnia 15 bm. wysłano z Anglji drugi transport monet srebrnych zawierający 1 miljon sztuk monet srebrnych 2-złotowych.

* **Zbiory z tygodnia Lotniczego w Warszawie.** Pierwszy tydzień kwesty na lotnictwo przyniósł około 200000 zł a liczba członków przekroczyła 100 000

* **Dnia 1 października br.** upłynęło 50 lat jak zaprowadzono w Prusach urzędy stanu cywilnego. Do 30 września 1874 r. prowadziły książki urodzeń, ślubów i śmierci urzędy parafjalne. Śluby były tylko kościelne.

W walce z drożyzną.

Warszawa, 17. 10. Pod przewodnictwem premjera Grabskiego odbyła się konferencja w sprawie walki z drożyzną. Premjer Grabski wygłosił dłuższe przemówienie, w którem m. i. zaznaczył, że tendencje zniżkowe cen, które się dały zauważyć w Polsce, pokrzyżował nieurodzaj, wywołując drożyznę. Drożyzna ta poszła szybkiem krokiem, niż mogło to wynikać ze wrostu cen chleba. Pożądane jest, aby walka z drożyzną nie odbywała się na drodze ustawodawczej np. przez stosowanie ustawy o lichwie gdyż to nie prowadzi do celu, lecz przez wielką akcję, obejmującą szerokie kręgi społeczeństwa.

W wyniku dyskusji postanowiono stworzyć organizację społeczną, która zajmie się regulacją cen. Statut tej organizacji ułoży specjalna komisja pod przewodnictwem p. Widomskiego, sekretarza komitetu ekonomicznego rady ministrów.

Wypiek chleba bez przemiału?

Warszawa, 14. 10. Do władz rządowych zwrócił się chemik-wynalazca p. Wład. Kowalski, który znalazł sposób na wypiek chleba bez przemiału. Wypiek ten polegać ma na bezpośredniem przygotowaniu ciasta z ziarnami przy pomocy reakcji chemicznej. Chleb taki niczem nie różni się od zwykłego, jest od 30 do 40 proc. tańszy, nie pleśnieje przez 2 do 3 miesięcy i nie czerstwieje przez dłuższy przeciąg czasu. Z centnara zboża otrzymuje się 1 centnar pieczywa. Wynalazca przedstawił władzom próbki takiego chleba i zaofiarował się zademonstrować nowy sposób wypieku, co dokonane będzie niebawem.

Nowe pretensje niemieckie.

Gdańsk, 14. 10. Rząd niemiecki wystosował w dniu 10 października notę do rządu polskiego, protestujacą przeciw wydawaniu przez w. miasto Gdańsk dawniejszych zapasów akt i archiwów Polsce, stosownie do wyrażonego przez Polskę na podstawie postanowień międzynarodow komisji z r. 1921 — życzenia.

Rząd niemiecki zaznacza w swej nocie, że według zawartego w dniu 9 stycznia 1920 r. między Niemcami a państwami rozjemczemi układu — może dysponować się aktami i archiwami gdańskiemi jedynie tylko na podstawie układu zawartego między zainteresowanemi państwami. Układu takiego dotąd nie zawarto.

Pretensje niemieckie są doprawdy niezrozumiałe, skoro się zważy, że większa część najcenniejszych aktów i archiwów dawno już przepadła, albowiem senat gdański pomagał pokryjomu do wywiezienia ich do Berlina.

Abonujcie „Orędownik“

Z życia towarzystw

** Członków Tow. Kupców biorących udział w nadzwyczajnym zjeździe delegatów odbywającym się w dniach 23 i 24. bm. w Inowrocławiu, uprasza się o zgłoszenie po legitymację do prezesa p. Lewandowskiego. Zarząd.

W piątek rozstała się z tym światem po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, moja ukochana córka, nasza jedyna siostra

Małgorzata z Direnów Christoph

w Berlinie

przeżywszy lat 31.

O czem donosi w imieniu pozostałej rodziny w smutku pogrążona

Września, dn. 17. 10. 24. **Klara Dieren.**

Am Freitag, den 17. 10. entschlief nach kurzem, schweren Krankenlager, meine innigst geliebte Tochter unsere einzigste Schwester

Margarete Christoph

geb. Dieren, Berlin

im 31. Lebensjahre.

Dies zeigt im Namen der Hinterbliebenen tiefbetrübt an

Września, d. 17/10. 24. **Frau Clara Dieren.**

Podług ogłoszenia odbędzie się

zwyczajne Walne Zebranie

Cukrowni we Wrześni

dnia 31 października 1924 r.

popołudniu o godzinie 4-tej w sali p. Knechtla we Wrześni.

Porządek dzienny uzupełnia się jak następuje:
Punkt 4 porządku dziennego ma brzmieć:

Zatwierdzenie bilansu otwarcia w złotych w dzień 1 maja 1924 r., ustalenie wysokości kapitału zakładowego i innych kapitałów własnych w złotych, oraz ilości i nominalnej wartości akcji w złotych.

Września, dnia 16 października 1924 r.

Rada nadzorcza: J. Żychliński. **Zarząd:** H. Brünig. St. Lutomski.

Laut Bekanntmachung findet die

ordt. General - Versammlung

der Zuckerfabrik Września

am 31. Oktober 1924

nachmittags 4 Uhr im Saale des Herrn Knechtel in Września statt.

Die Tagesordnug wird wie folgt ergänzt:
Punkt 4 der Tagesordnung muss lauten:

Genehmigung der Eröffnungsbilanz in Złoty per 1. Mai 1924, Festsetzung der Höhe des Anlagekapitals und anderer eigener Kapitalien in Złoty, sowie der Anzahl und des Nominalwertes der Aktien in Złoty.

Września, den 16. Oktober 1924.

Der Aufsichtsrat: J. Żychliński. **Der Vorstand:** H. Brünig. St. Lutomski.

Konkurs!

Uchwałą Wydziału Powiatowego postanowiono udzielić na fundusz dla niezamożnych akademików stypendjum dla 2 słuchaczy Uniwersytetu z powiatu wrzesińskiego z prawem podania władzom uniwersyteckim kandydatów z tut. powiatu do uwzględnienia.

Kandydaci jakiegobądź fakultetu winni złożyć w tut. Wydziale Powiatowym uzasadnione podania pisemne z odpisem świadectw złożonych egzaminów w terminie do 31 bm.

Września, dnia 10 października 1924 r.

Przewodniczący wydziału powiatowego.
L. dz. 5456/24 I. Charkiewicz.

Kolejka Powiatowa poszukuje od 1 listopada br.

rutynow. męską siłę biurową

obeznaną z wszelkiemi czynnościami wchodzącemi w zakres Kolejki Powiatowej.

Reflektanci zechcą zgłoszenia z dołączeniem legalizowanych odpisów świadectw i życiorysu w terminie do 25 października 1924 r. nadesłać do Wydziału Powiatowego.

Inwalidzi wojenni odpowiadający powyższym wymaganiom mają pierszeństwo.

Pobory XII grupy uposażenia dla funkcj. państw.

Września, dnia 10 października 1924 r.

Przewodniczący wydziału powiatowego: Charkiewicz.

Drugą Trychinoskopistkę,

posiadającą własny trychinoskop, poszukuje się do Rzeźni miejskiej. Zgłoszenia nadsyłać należy do dnia 1. 11. br. do Magistratu we Wrześni.

Magistrat Września.

Obwieszczenie

Zarządzenie weterynaryjno-policyjne z dnia 9. 7 br. l. dz. 3561/24 III w sprawie kontumacji psów na m. Wrześnią anuluję z dniem dzisiejszym.

Września, dnia 15 października 1924 r.

Urząd Policyjny

Sołtysiak.

Licytacja przymusowa!

W czwartek, dnia 23 października 24. r o godz. 10 przedp. sprzedawał będę na rynku we Wrześni najw. dając. za natychmiastową zapłatą - - - - - - - -

2 ctr. masła i
3 ctr. sera smietankowego

Janicki, komornik sądowy - Września.

Ogłoszenia

tej szerokości kosztują jednorazowo:

2.5 cm.	wysoko	1,25 zł.
3 „	„	1,50 „
4 „	„	2,— „
5 „	„	2,50 „

Przy 3 razach 10 proc rabatu.

W czwartek, dnia 19. bm.

poszedł Stefan Myśliński i do dziś dnia

nie wrócił.

Ktoby o czem wiedział, gdzie przebywa proszę mi donieść, a o ile kto go będzie przetrzymywał wezwię go do odpowiedzialności.

Walenty Michalak, Wszembórz-Bielawy